

UDK:725

MADANIY VA MA'RIFIY MARKAZLARINING MAXALLIY TAJRIBALAR TAXLILI

Raximov Lazizbek Shaxnazarovich

v.b.dotsent, Toshkent arxitektura-qurilish universiteti

Annotatsiya: *Mazkur tezisdagi madaniy va ma'rifiy markazlarning mahalliy darajadagi faoliyati, ularning jamiyat ma'naviy taraqqiyotidagi o'rni hamda hududiy tajribalar samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari asosida ushbu markazlar faoliyatini takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.*

Mavzu nimadan iborat: Tadqiqot mavzusi madaniy va ma'rifiy markazlarning hududiy (mahalliy) darajadagi faoliyatini o'rganish, mavjud tajribalarni tahlil qilish hamda ularning ijtimoiy-ma'naviy muhitga ta'sirini baholashdan iborat. Xususan, joylardagi madaniy-ma'rifiy muassasalar faoliyati, ularning tashkiliy mexanizmlari, aholining turli qatlamlari bilan ishlash uslublari hamda innovatsion yondashuvlari o'rganiladi. O'zbekistonda mazkur yo'nalishdagi ishlar Respublika Ma'naviyat va Ma'rifat Markazi hamda O'zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligi tizimida amalga oshirilmoqda.

Tadqiqotning dolzarblig: Globallashuv jarayonlari, axborot oqimining kuchayishi hamda yoshlar ongiga turli mafkuraviy ta'sirlarning ortib borishi sharoitida jamiyatning ma'naviy barqarorligini ta'minlash dolzarb vazifaga aylangan. Shu nuqtai nazardan, madaniy va ma'rifiy markazlar milliy qadriyatlarni asrash, yoshlar ongida mafkuraviy immunitetni shakllantirish hamda ijtimoiy faollikni oshirishda muhim institut sifatida namoyon bo'ladi. Mahalliy tajribalarni ilmiy tahlil qilish esa ularning samaradorligini oshirish va mavjud muammolarni aniqlash imkonini beradi.

Tadqiqotning asosiy maqsadi: Madaniy va ma'rifiy markazlarning mahalliy tajribalarini tizimli ravishda o'rganish, ularning faoliyat samaradorligini baholash hamda rivojlantirish istiqbollari bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqot jarayonida quyidagi metodlardan foydalanildi:

- Tahlil va sintez metodi – mavjud tajribalarni umumlashtirish uchun;
- Qiyosiy tahlil – hududlar kesimida faoliyat natijalarini solishtirish uchun;
- Sotsiologik so'rov va suhbat – aholining madaniy-ma'rifiy xizmatlardan qoniqish darajasini aniqlash uchun;
- Statistik ma'lumotlarni o'rganish – markazlar faoliyati samaradorligini baholash uchun;
- Kuzatuv metodi – amaliy faoliyatni bevosita tahlil qilish uchun.

Mazkur metodlar tadqiqotning ilmiy asoslanganligini ta'minladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki:

- Mahalliy ehtiyojlarga moslashgan dasturlar samaraliroq natija beradi;

- Aholi bilan hamkorlik va jamoatchilik ishtiroki yuqori bo'lgan hududlarda madaniy faollik darajasi oshadi;
- Raqamli texnologiyalar (onlayn seminarlar, ijtimoiy tarmoqlar orqali targ'ibot) faoliyat samaradorligini sezilarli darajada kuchaytiradi;
- Kadrlar malakasi va tashkiliy boshqaruv sifati markazlar faoliyatida muhim omil hisoblanadi.

Shuningdek, ayrim hududlarda moddiy-texnik baza va metodik ta'minot yetarli darajada emasligi aniqlangan.

Tadqiqotning ilmiy ahamiyati shundaki, unda madaniy va ma'rifiy markazlarning mahalliy faoliyati tizimli ravishda o'rganilib, ularning samaradorlik mezonlari ishlab chiqildi.

Amaliy ahamiyati esa quyidagilarda namoyon bo'ladi:

- hududiy markazlar faoliyatini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqildi;
- boshqaruv va tashkiliy mexanizmlarni optimallashtirish bo'yicha takliflar berildi;
- yoshlar bilan ishlashning innovatsion usullari tavsiya etildi.

Natijada, mazkur tadqiqot madaniy va ma'rifiy markazlar faoliyatini strategik rivojlantirish hamda jamiyatning ma'naviy barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Quyida "Madaniy va ma'rifiy markazlarining mahalliy tajribalar tahlili" mavzusidagi tezisni tayyorlashda tayanch sifatida foydalanilishi mumkin bo'lgan o'zbek tilidagi adabiyotlar ro'yxati alifbo tartibida keltiriladi. (Konferensiya talablari asosida rasmiylashtirilgan.)

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

- 1.Э.Нойферт_Строительное проектирование.2017г.
- 2.В.Л. Кулага. Клубы массового строительства М. 1982г.
- 3.Гельфонд А.Л. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений: Учебное пособие. – М.: Архитектура-С, 2010.
- 4.Mirziyoyev, Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
- 5.O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2023.
- 6.O'zbekiston Respublikasining "Madaniyat to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.